

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 300
im. Wandy Rutkiewicz w Warszawie**

Wykaz procedur:

1. Postępowanie w sytuacji uchylania się od obowiązku szkolnego ucznia;
2. Procedura zwalniania uczniów z zajęć lekcyjnych;
3. Procedura postępowania dotycząca zasad odbierania dzieci ze szkoły;
4. Procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów;
5. Postępowanie wobec ofiar i sprawców cyberprzemocy;
6. Postępowanie w sytuacji naruszenia godności i nietykalności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły ze strony ucznia;
7. Postępowanie w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego lub cudzej własności;
8. Procedura postępowania w przypadku kradzieży dokonanej na terenie szkoły;
9. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia;
10. Postępowanie w sytuacji posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły;
11. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyk lub inne substancje odurzające;
12. Postępowanie w przypadku, gdy pracownik podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających;
13. Postępowanie w przypadku stwierdzenia palenia tytoniu przez ucznia na terenie szkoły;
14. Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego podczas lekcji;
15. Procedura postępowania w sytuacji wypadku na terenie szkoły;
16. Procedura udzielania uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej;
17. Procedura postępowania w przypadku zgłoszenia przez ucznia występowania przemocy domowej;
18. Procedura postępowania w przypadku samookaleczenia ucznia;
19. Procedura postępowania w przypadku próby samobójczej ucznia na terenie szkoły;
20. Procedura postępowania w przypadku śmierci samobójczej ucznia dokonanej na terenie szkoły;
21. Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej).

Definicja zachowania agresywnego i przemocowego

W psychologii **agresja** oznacza „działanie skierowane przeciwko osobom lub przedmiotom, wywołującym u jednostki niezadowolenie lub gniew”¹. Agresja może występować w postaci fizycznej lub słownej, może przejawiać się w formie bezpośredniej – skierowanej na osobę lub rzecz wywołującą uczucie wrogości i w formie przemieszczonej – skierowanej na obiekt zastępczy.

Pojęcie agresja i przemoc niejednokrotnie używa się zamiennie. Definicje przemocy zawierają trzy podstawowe kryteria: rodzaj zachowania, intencje i skutki.

Przemoc – to zachowania agresywne i jednocześnie destruktywne w stosunku do innej osoby lub grupy osób, /.../ w wyniku których inne osoby ponoszą uszczerbek na ciele lub w zakresie funkcji psychicznych². Jest to bezpośrednio oddziaływanie jednego człowieka na drugiego w celu zmuszenia go, wbrew jego woli, do zmiany zachowań, zmiany systemu wartości bądź poglądów w jakiejś sprawie. Działanie takie stwarza sytuacje zagrażające bezpieczeństwu fizycznemu lub psychicznemu. Przemoc powstaje zwykle na podłożu emocjonalnym, ale czasem jest działaniem ściśle i dokładnie zaplanowanym zarówno pod kątem doboru ofiar, zastosowanych form przemocy, a także celów, które napastnik zamierza osiągnąć. Według J. Mellibrudy przemoc jest zawsze intencjonalna, narusza prawa i dobra osobiste jednostki, zawsze powoduje szkody. Przemoc ma tendencje do powtarzania się, jest często rozpaczliwym zagłuszeniem poczucia niemocy. Za przemoc odpowiedzialny jest sprawca, bez względu na to, co zrobiła ofiara. Niektóre przejawy grożenia przemocą są w istocie aktami przemocy³

W opracowanych procedurach przyjęto następujące sformułowania i definicje:

Przez zachowanie agresywne rozumie się następujące zachowania:

- Celowe popychanie, kopanie;
- Bójki;
- Stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia własnego i innych – posiadanie niebezpiecznych przedmiotów (środki pirotechniczne, łańcuchy, noże, zapalniczki, kije, itp.), używanie ognia na terenie szkoły, posiadanie niebezpiecznych substancji;
- Wulgarnie zachowanie, lekceważący i arogancki stosunek do uczniów i pracowników szkoły;
- Nierespektowanie zarządzeń obowiązujących na terenie szkoły;
- Wymuszanie, zastraszanie, podżeganie do bójek, wyzywanie;
- Dewastowanie mienia szkolnego i cudzej własności, itp

Przez zachowania przemocowe rozumie się następujące zachowania:

- Powtarzające się dręczenie psychiczne i fizyczne;
- Ciągłe zastraszanie;
- Powtarzające się pobicia, wyzywania, itp.

¹ Surzykiewicz J. „, Agresja i przemoc w szkole”, CMPPP, Warszawa 2000, str. 13

² Kmieciak – Baran K. „Młodzież i przemoc”, *Przegląd Oświatowy*, Gdańsk 2000, str. 72

³ Mellibruda J. „Oblicza przemocy”, *Remedium* XII 1993.

Rozmowa z osobą będącą świadkiem zdarzenia (dyrektor, nauczyciel, pracownik obsługi, inna osoba dorosła przebywająca na terenie szkoły, zwracająca uwagę na niewłaściwe zachowanie ucznia)– rozmowa bezpośrednio po zaistniałym zachowaniu sprzecznym z przyjętymi zasadami.

Rozmowa ma na celu przypomnienie panujących zasad i zwrócenie uwagi no to, że uczeń nie powinien w taki sposób postępować.

Rozmowa z wychowawcą klasy – następuje po zwróceniu uwagi na niewłaściwe zachowanie innego pracownika szkoły lub ucznia, który był świadkiem danego zdarzenia. Rozmowa ma na celu, podobnie jak wyżej, przypomnienie panujących zasad i zwrócenie uwagi no to, że uczeń nie powinien w taki sposób postępować. Wychowawca informuje ucznia, że jeśli dane zachowanie się powtórzy, zostaną wyciągnięte dalsze konsekwencje.

Rozmowa z dyrektorem szkoły – ma miejsce wówczas, gdy po rozmowie z wychowawcą klasy, uczeń nadal postępuje niewłaściwie. Dyrektor szkoły w rozmowie informuje o tym, że jeśli dane zachowanie się nadal powtórzy to zostaną wobec ucznia wyciągnięte dalsze konsekwencje.

- 1. Upomnienie** – (ustne) stosuje się, gdy uczeń poważnie naruszył normy i zasady panujące w szkole. Upomnienie nie powoduje natychmiastowego obniżenia oceny z zachowania, lecz ma wpływ na ocenę z zachowania na koniec semestru. Upomnienia może udzielić wychowawca lub dyrektor szkoły ustnie.
- 2. Upomnienie wychowawcy na forum klasy** – Stosowane gdy, upomnienie indywidualne nie jest skuteczne. Udziela się go w obecności całego zespołu klasowego. Zapisuje się go w dzienniku szkolnym, ma ono wpływ na ocenę z zachowania na koniec semestru.
- 3. Nagana wychowawcy** - stosuje się, gdy uczeń poważnie naruszył normy i zasady panujące w szkole. Naganą otrzymuje uczeń, który wcześniej otrzymał ustne upomnienie od wychowawcy lub dyrektora szkoły. Zapisuje się ją w dzienniku szkolnym, ma ona wpływ na ocenę z zachowania na koniec semestru.
- 4. Nagana udzielana przez klasowy zespół nauczycieli** w formie pisemnej. Otrzymuje ją uczeń, który wcześniej otrzymał upomnienie wychowawcy lub dyrektora. Stosuje się ją wówczas, gdy uczeń swoją postawą i zachowaniem dezorganizuje prace na lekcjach.
- 5. Nagana Dyrektora Szkoły**– nagana skutkuje natychmiastowym obniżeniem oceny z zachowania i odpowiednim wpisem w dzienniku szkolnym. Stosuje się ją w przypadku znacznego złamania reguł i zasad panujących na terenie szkoły, bądź czynu o bardzo dużej szkodliwości. Skutkuje obniżeniem o jeden stopień oceny z zachowania.

Powyższe procedury są dostępne w pokoju nauczycielskim szkoły oraz opublikowane na stronie internetowej szkoły.

I. Procedura postępowania w przypadku uchylania się od obowiązku szkolnego:

- 1. W przypadku, gdy uczeń trzykrotnie opuścił w sposób ciągły zajęcia lekcyjne lub ma sporadyczne nieusprawiedliwione nieobecności z danego przedmiotu, nauczyciel:**
 - a. Zgłasza ten fakt wychowawcy;
 - b. Wychowawca wyjaśnia przyczyny nieobecności w rozmowie z uczniem i jego rodzicami;
 - c. Wychowawca po rozpoznaniu przyczyn nieobecności ucznia podejmuje decyzje o ewentualnym powiadomieniu pedagoga i/lub psychologa.
- 2. W przypadku, gdy uczeń systematycznie uchyla się od obowiązku szkolnego (nieobecności nieusprawiedliwione) wychowawca:**
 1. Powiadamia pedagoga i/lub psychologa;
 2. Informuje i wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia;
 3. Ustala przyczyny nieobecności;
 4. Zawiera kontrakt z rodzicami i z uczniem w obecności pedagoga lub psychologa;
 5. W przypadku, gdy niemożliwe jest nawiązania telefonicznego kontaktu z rodzicami ucznia – po dwóch tygodniach nieobecności, dyrektor szkoły wysyła pisemne zawiadomienia do rodziców/prawnych opiekunów o absencji ucznia;

II. Procedura zwalniania uczniów z zajęć lekcyjnych:

- 1. Procedura zwalniania ucznia z zajęć religii/etyki**
 - a. Jeżeli lekcja religii lub etyki występuje w środku zajęć danego dnia, a uczeń nie uczęszcza na te zajęcia, obowiązkowo spędza ten czas:
 - uczniowie klas 1-3 w świetlicy szkolnej;
 - pozostali uczniowie w czytelni
- 2. Procedura zwalniania uczniów z lekcji na zawody sportowe, konkursy przedmiotowe i inne organizowane konkursy**
 - a. Uczeń, który jest zwolniony na zawody sportowe, konkursy przedmiotowe i inne konkursy ma zaliczoną obecność w szkole.
 - b. Ucznia zwalnia nauczyciel odpowiedzialny za zorganizowanie wyżej wymienionych zajęć (w porozumieniu z wychowawcą ucznia oraz za zgodą jego rodziców).
 - c. Nauczyciel ten sporządza listę uczniów zwolnionych. Lista oprócz imion i nazwisk, klasy, zawiera nazwę konkursu/rodzaj zawodów i jest podpisana przez nauczyciela, pod opieką którego uczeń będzie w tym czasie przebywał (karta wycieczki).
 - d. Na podstawie listy wychowawcy zaznaczają w dzienniku w rubryce frekwencji „zwolniony”
 - e. Jeżeli konkurs lub zawody trwają np. 3 godziny, a w planie lekcji na dany dzień przewidzianych jest np. 6 lekcji, uczeń uczestniczy w pozostałych lekcjach, ale jest zwolniony z odpowiedzi.

3. Procedura zwalniania uczniów z lekcji w trakcie ich trwania

- a. Uczeń musi przedstawić pisemną prośbę rodziców o zwolnienie z lekcji w danym dniu zamieszczoną w jego dzienniczku.
- b. Z poszczególnych lekcji w danym dniu ucznia może zwolnić:
 - wychowawca ucznia, oczywiście po okazaniu zwolnienia na piśmie od rodzica
 - nauczyciel, który zna i uczy ucznia
 - dyrektor szkoły, ale w sytuacjach naprawdę wyjątkowych (np. gdy uczeń nie posiada pisemnego zwolnienia z zajęć) po uprzednim kontakcie telefonicznym z rodzicami/opiekunami prawnymi
 - nauczyciel-opiekun, w przypadku uczniów, którzy zostają pod jego opieką i reprezentują szkołę w trakcie zawodów sportowych, olimpiad, konkursów itp.; ma obowiązek powiadomić wychowawcę danej klasy.
- c. Wychowawca dokonuje zwolnienia, wpisując do dziennika nieobecność usprawiedliwioną na wszystkich lekcjach, z których uczeń się zwalnia.
- d. Zwolnienie z podpisem wychowawcy, nauczyciela, dyrektora uczeń pokazuje w szatni.
- e. W sytuacji kiedy rodzic kontaktuje się osobiście i odbiera swoje dziecko ze szkoły przed zakończeniem zajęć lekcyjnych, powinien o tym poinformować wychowawcę zwalnianego ucznia lub dyrektora placówki..

III. Procedura postępowania dotycząca zasad odbierania dzieci ze szkoły

Ogólne zasady odbierania dzieci ze szkoły

- Opiekę nad dzieckiem w drodze do szkoły i z powrotem powinni sprawować rodzice (opiekunowie prawni) lub upoważnione przez nich – na piśmie – osoby, zapewniające dziecku pełne bezpieczeństwo. Osoba, która może przejąć pełną odpowiedzialność prawną za bezpieczeństwo dziecka, musi mieć 18 lat, w innych przypadkach odpowiedzialność prawną ponoszą rodzice.
- Na początku roku szkolnego wychowawca zobowiązany jest zebrać od rodziców pisemną deklarację określającą sposób powrotu dziecka do domu po zajęciach szkolnych.
- Osoba odbierająca dziecko ze szkoły nie może być pod wpływem alkoholu ani środków odurzających.
- W przypadku stwierdzenia, że rodzic (opiekun) zgłosił się po dziecko w stanie wskazującym na nietrzeźwość, należy:
 - a. niezwłocznie powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga lub dyrektora szkoły,
 - b. nakazać osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły,
 - c. wezwać do szkoły drugiego rodzica lub innego opiekuna dziecka,
 - d. jeżeli wezwanie innego opiekuna jest niemożliwe, a nietrzeźwy rodzic odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka, twierdząc, że nie jest pod wpływem alkoholu, należy wezwać policję,
 - e. sporządzić notatkę na temat zaistniałego zdarzenia i podjętych działań.

A Uczeń nieodebrany ze świetlicy szkolnej

1. Nauczyciel świetlicy kontaktuje się telefonicznie z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka, ustala przyczyny zdarzenia i zapewnia dziecku opiekę do czasu ich przybycia.
2. Nauczyciel świetlicy przypomina rodzicom/opiekunom prawnym, że są zobowiązani są do punktualnego odbioru dziecka ze świetlicy do godziny 17.30.
3. W przypadku braku kontaktu z rodzicami/ opiekunami prawnymi nauczyciel kierownik świetlicy powiadamia dyrektora szkoły, który rozpoznaje sytuację i podejmuje dalsze przewidziane prawem działania.

B Samowolne oddalenie się ze świetlicy

1. Nauczyciel świetlicy ustala okoliczności oddalenia i podejmuje natychmiastowe poszukiwania zaginionego ucznia, odnotowuje w dokumentacji jego nieobecność. W przypadku, jeśli pełni opiekę jednoosobowo, powiadamia o fakcie dyrekcję szkoły. Po odnalezieniu ucznia nauczyciel udziela mu upomnienia i informuje o konsekwencjach złamania zasad regulaminu oraz informuje o zaistniałym fakcie rodziców/ opiekunów prawnych oraz wychowawcę klasy.
2. W przypadku nieodnalezienia dziecka nauczyciel świetlicy informuje o fakcie dyrektora szkoły, rodziców /opiekunów prawnych.
3. Jeśli dalsze poszukiwania podjęte przez szkołę i rodziców nie przynoszą oczekiwanego rezultatu, dyrektor szkoły powiadamia policję.
4. Jeżeli zachowanie powtarza się nauczyciel świetlicy informuje pedagoga i wychowawcę klasy, którzy w porozumieniu z rodzicami podejmują działania zapobiegawcze.

C Ucieczka ucznia ze szkoły w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych

1. Nauczyciel, który stwierdził fakt ucieczki ucznia, odnotowuje nieobecność w dzienniku lekcyjnym, a o zaistniałym fakcie informuje wychowawcę klasy.
2. Wychowawca przeprowadza rozmowy z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi i odnotowuje ten fakt w swojej dokumentacji. Rozmowa ma na celu ustalenie przyczyn ucieczki z lekcji oraz przekazanie informacji o konsekwencjach takiego postępowania i formie ukarania ucznia.
3. Jeżeli problem powtarza się, wychowawca informuje pedagoga szkolnego, który przeprowadza ponowną rozmowę z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi.
4. W przypadku utrudnionego kontaktu z rodzicami/ opiekunami prawnymi ucznia wychowawca wzywa ich do szkoły listem poleconym, którego kserokopię zachowuje.
5. W przypadku braku poprawy zachowania lub braku zainteresowania ze strony rodziców/ opiekunów prawnych pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmuje inne, przewidziane prawem czynności.

IV. Procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów

W każdym przypadku, gdy uczeń jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie szkoły natychmiast zgłasza zaistnienie danego faktu najbliższej znajdującej się osobie dorosłej:

- pracownik szkoły
- nauczyciel
- pedagog
- wychowawca
- dyrektor szkoły

W sytuacjach objętych procedurami uczeń ma obowiązek podporządkować się do poleceń wszystkich pracowników szkoły.

A. Procedura zachowania się w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np. celowe popchnięcie, kopnięcie, wyzywanie)

Pracownik szkoły:

1. Zdecydowanie i stanowczo, nie wdając się w dyskusje inicjuje przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary;
2. Rozdziela strony konfliktu;
3. Ustala granice: nie dopuszcza do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej;
4. Ocenia zagrożenie i podejmuje decyzję o rodzaju interwencji;
5. Rozmawia z uczniem – zwraca uwagę na jego niewłaściwe zachowanie;
6. Zgłasza zaistniałe zdarzenia wychowawcy klasy.

Wychowawca

1. Rozmawia z uczniem;
2. Informuje o zdarzeniu pedagoga szkolnego;
3. Gdy dane zdarzenie powtórzy się więcej niż 3 razy – upomina na forum klasy i dokonuje odpowiedniego zapisu w dzienniku szkolnym;
4. Gdy uczeń nadal nie reaguje wychowawca informuje rodziców o zaistniałym fakcie;
5. Jeżeli uczeń nadal mimo upomnienia nie reaguje wychowawca udziela nagany, która ma wpływ na ocenę z zachowania na koniec semestru/ roku szkolnego.

B. Procedura zachowania się w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia siebie lub innych, uszkodzenie ciała itp.):

Pracownik szkoły

1. Zdecydowanie, stanowczo słownie, nie wdając się w dyskusje, inicjuje całkowite przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary;
2. Rozdziela strony konfliktu;

3. Ustala granice: nie dopuszcza do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej;
4. Ocenia zagrożenie i podejmuje decyzję o rodzaju dalszej interwencji;
5. Udziela pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpiecza miejsce zdarzenia;
6. Wzywa pomoc medyczną w razie konieczności; wzywa wychowawcę (w przypadku jego nieobecności dyrektora szkoły lub jego zastępcy) rozpoczyna procedury wobec sprawcy zdarzenia;

Wychowawca

1. Powiadamia pedagoga oraz dyrekcję o zaistniałym zdarzeniu;
2. Powiadamia rodziców sprawcy i ofiary zaistniałego zdarzenia;
3. Prowadzi rozmowę indywidualną ze sprawcą zdarzenia w obecności psychologa/pedagoga. Ustala okoliczności zdarzenia, informuje ucznia o poważnym naruszeniu obowiązujących zasad, o dalszym toku postępowania.

Dyrektor szkoły

1. Wzywa rodziców;
2. Wysłuchuje strony;
3. W przypadku poważnego wykroczenia – wzywa policję i przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców, wychowawcy ;
4. Udziela nagany Dyrektora szkoły – odpowiedni zapis w dzienniku szkolnym;
5. Obniża ocenę z zachowania.

C. Procedura postępowania w przypadku zakłócania przez ucznia toku lekcji:

Definicja: Przez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarne zachowanie w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela)

Nauczyciel

1. Słownie zwraca uwagę na niewłaściwe zachowanie ucznia;
2. Próbuje uspokoić sytuacji w klasie;
3. W przypadku konfliktu między uczniami – rozdziela strony;
4. W przypadku braku reakcji ze strony ucznia, wpisuje informacje do dziennika i informuje o dalszych konsekwencjach zgodnych ze Statutem Szkoły;
5. Powiadamia wychowawcę klasy po zakończeniu lekcji;

Wychowawca

1. Przeprowadza rozmowę, zwraca uwagę na niewłaściwe zachowanie i dalsze konsekwencje;
2. W przypadku powtórzenia się zachowania – upomina, sporządza odpowiednią adnotację w dzienniku szkolnym i informuje rodziców o udzielonym upomnieniu;
3. W przypadku braku reakcji na interwencję nauczyciela i wychowawcy uczeń otrzymuje nagany wychowawcy, która ma wpływ na ocenę z zachowania;

4. Jeżeli uczeń zakłóca tok lekcji na innych zajęciach, otrzymuje naganę udzieloną przez zespół klasowy nauczycieli;
5. Jeżeli dotychczasowe kary nie skutkują, to na podstawie informacji uzyskanych od nauczycieli, zapisów w dzienniku lekcyjnym uczeń otrzymuje upomnienie/naganę dyrektora szkoły.

Pedagog szkolny

1. W przypadku gdy nauczyciel prowadzący zajęcia nie potrafi opanować sytuacji w klasie wysyła gospodarza klasy po pedagoga szkolnego/psychologa;
2. Pedagog/psycholog zobowiązany jest udać się do wskazanej klasy i ustalić tożsamość przeszkadzających uczniów, a w razie konieczności do zabrania ich z sali lekcyjnej do swojego gabinetu lub w uzasadnionych przypadkach do gabinetu dyrektora;
3. Pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniami i ustala konsekwencje zachowania;
4. Jeżeli uczeń naruszył zasady obowiązujące w szkole –pedagog/psycholog lub wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu;
5. Jeżeli przyczyną zakłócania toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach, należy postępować według tych procedur;

Niedopuszczalne jest wypraszenie przeszkadzającego ucznia z sali lekcyjnej oraz wysyłanie go w czasie lekcji do wychowawcy, pedagoga szkolnego lub dyrekcji szkoły.

V. Postępowanie wobec ofiar i sprawców cyberprzemocy

1. Nauczyciel, któremu zgłoszony został przypadek cyberprzemocy, informuje o zdarzeniu wychowawcę, a ten pedagoga/psychologa.
2. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem przeprowadza rozmowę z ofiarą cyberprzemocy, udziela jej wsparcia i porady, ustala okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
3. Wychowawca i pedagog przy udziale administratora sieci zabezpieczają dowody i jeżeli to możliwe, ustalają tożsamość sprawcy cyberprzemocy.
4. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem informuje o zdarzeniu rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego i sprawcy (jeżeli jest znany i nieletni).
5. Jeżeli sprawca cyberprzemocy jest uczniem szkoły i jest udowodniona jego wina, otrzymuje naganę dyrektora szkoły, co skutkuje obniżeniem oceny z zachowania.
6. W innych przypadkach pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia policję. Sporządza notatkę przechowywaną w dokumentacji pedagoga.
7. Wychowawca i pedagog monitorują sytuację ucznia (ofiary), sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.

VI. Postępowanie w sytuacji stwierdzenia naruszenia godności i nietykalności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły ze strony ucznia

Za naruszenie godności osobistej nauczyciela lub pracownika niepedagogicznego szkoły uznajemy (definicje):

- a. Lekceważące i obraźliwe zachowanie, wyrażone w słowach lub gestach.
- b. Prowokacje wyrażone w słowach lub gestach.
- c. Nagrywanie lub fotografowanie pracowników szkoły bez ich wiedzy i zgody.
- d. Naruszenie ich prywatności i własności prywatnej.
- e. Użycie wobec nich przemocy fizycznej i psychicznej.
- f. Pomówienia i oszczerstwa wobec pracowników szkoły.
- g. Naruszenie ich nietykalności osobistej.

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia naruszenia godności nauczyciela lub innego pracownika szkoły przez ucznia

1. W przypadku, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że uczeń naruszył godność nauczyciela lub innego pracownika szkoły, nauczyciel lub pracownik niepedagogiczny szkoły, który powziął takie podejrzenie, ma obowiązek zgłoszenia powyższego faktu do wicedyrektora/dyrektora szkoły.
2. W obecności wicedyrektora/dyrektora, pedagoga/psychologa uczeń odbywa z nimi rozmowę wstępną i – jeżeli zachodzi podejrzenie, że działał pod wpływem jakichkolwiek środków psychoaktywnych, wzywani są rodzice lub prawni opiekunowie ucznia.
3. Jeżeli uczeń nie działał pod wpływem środków psychoaktywnych, procedura przebiega następująco:

Jeżeli zachowanie ucznia dotyczy punktu a lub b definicji:

- a. zdarzenie ma miejsce po raz pierwszy w przypadku tego ucznia:
 - wychowawca niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji,
 - uczeń otrzymuje upomnienie od dyrektora szkoły za rażące naruszenie statutu szkoły,
 - jeżeli uczeń ma kuratora sądowego, zostaje on także poinformowany o zaistniałych okolicznościach;
- b. zdarzenie ma miejsce po raz kolejny w przypadku tego ucznia:
 - wychowawca niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji,
 - uczeń otrzymuje nagane dyrektora szkoły na piśmie za rażące naruszenie statutu szkoły,
 - sporządzona zostaje notatka służbowa, podpisana także przez rodziców / prawnych opiekunów ucznia,
- c. zdarzenie ma miejsce po raz trzeci w przypadku tego ucznia:

- wychowawca niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji,
- uczeń otrzymuje naganą dyrektora szkoły na piśmie za rażące naruszenie statutu szkoły,
- uczeń otrzymuje ocenę naganną z zachowania
- sporządzona zostaje notatka służbowa, podpisana także przez rodziców / prawnych opiekunów ucznia,
- jeżeli uczeń ma kuratora sądowego, on także zostaje poinformowany o zaistniałych okolicznościach;
- szkoła kieruje pismo do sądu rodzinnego z prośbą o zbadanie sprawy i podjęcie dalszego postępowania,

Jeżeli zachowanie ucznia dotyczy punktów definicji: c ,d ,e, f, g:

- wychowawca niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji i wzywa ich do szkoły,
- wzywana jest natychmiast policja,
- uczeń otrzymuje naganą dyrektora szkoły na piśmie za rażące naruszenie statutu szkoły,
- uczeń ma obniżoną o jeden stopień ocenę z zachowania,
- sporządzona zostaje notatka służbowa z czynności szkoły i właściwych służb, podpisana także przez rodziców / prawnych opiekunów ucznia,
- osoba poszkodowana zgłasza na policję wniosek o popełnieniu przestępstwa z powództwa cywilnego,
- jeżeli uczeń ma kuratora sądowego, on także zostaje poinformowany o zaistniałych okolicznościach

VII. Postępowanie w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego lub cudzej własności

Wszczęcie procedur prawnych ma na celu wyciągnięcie konsekwencji materialnych wobec rodziców sprawców lub odpracowanie szkody;

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia podejmuje interwencję mającą na celu powstrzymanie dalszych działań sprawców, a następnie powiadamia wychowawcę lub pedagoga szkolnego.
2. W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców, rozmowa z wszystkimi osobami mogącymi się znajdować w miejscu zdarzenia, podjęcie czynności mających na celu ustalenie sprawcy/sprawców;
3. Wezwanie rodziców;
4. Wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę dyscyplinującą ze sprawcą zdarzenia, ustala sposób jego ukarania i sporządza notatkę.
5. Wychowawca lub pedagog informuje o zdarzeniu rodziców/opiekunów prawnych sprawcy i przekazuje sprawę kierownikowi gospodarczemu, który ustala sposób i termin naprawienia szkody;
6. W przypadku stwierdzenia dużej szkody pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmuje decyzje o zawiadomieniu policji;

7. Sprawca zdarzenia w konsekwencji otrzymuje naganę Dyrektora szkoły oraz obniżoną ocenę z zachowania.

VIII. Procedura postępowania w przypadku kradzieży dokonanej na terenie szkoły

Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zagubienie, zniszczenie, pozostawienie bez nadzoru nauczyciela lub innego pracownika szkoły, przedmiotów wartościowych (np.: telefon, torba, plecak, przedmioty audiowizualne, zegarek). Przedmioty wartościowe uczeń przynosi do szkoły na własną odpowiedzialność.

1. W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły jest świadkiem kradzieży lub został poinformowany przez uczniów o dokonaniu kradzieży przez innego ucznia na terenie szkoły, jest zobowiązany do podjęcia następujących działań:
 - niezwłocznie powiadomić o kradzieży, pedagoga szkolnego, wychowawcę, dyrektora szkoły
 - ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
 - wskazać sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły)
 - w przypadku ustalenia sprawcy nakłonić go do zwrotu skradzionej rzeczy, powiadomić dyrekcję szkoły i rodziców ucznia.
 - sporządzić notatkę służbową dotyczącą zaistniałego zdarzenia.
2. W przypadku wyjaśnienia zajścia, sprawca jest zobowiązany do naprawienia szkody.
3. Uczeń, za swoje postępowanie, zostaje ukarany naganą dyrektora.
4. Dyrektor szkoły, po przyjęciu zawiadomienia i wyjaśnień od nauczyciela lub innego pracownika szkoły o kradzieży, informuje odpowiednie służby.

IX. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia

1. Na wniosek ucznia lub pracownika szkoły lub rodzica, dyrekcja szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające ze stronami konfliktu;
2. Dyrektor szkoły podejmuje przewidziane prawem działania wobec pracownika i informuje o nich rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
3. Dyrektor sporządza z podjętych działań notatkę potwierdzoną podpisami pracownika i rodzicami i umieszcza ją w dokumentacji zdarzeń.

X. Postępowanie w sytuacji posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły

Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje:

Za przedmioty niebezpieczne uważa się: scyzoryki i noże, łańcuchy, szpikulce, kije, lasery, gaz oraz inne niebezpieczne przedmioty, substancje chemiczne łatwopalne, wybuchowe i żrące

Wszyscy pracownicy szkoły zobowiązani są do:

1. Nakłaniania ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu;
2. Powiadomienie wychowawcy klasy oraz pedagoga szkolnego;
3. Wychowawca lub pedagog informuje o zdarzeniu rodziców/ opiekunów prawnych ucznia, wzywa ich do szkoły i jeżeli jest to prawnie możliwe, oddaje przedmiot oraz sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga szkoły.
4. W przypadku, gdy użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia natychmiastowe powiadomienie dyrekcji szkoły i podjęcie działania zmierzającego do zapewnienia bezpieczeństwa innym uczniom-odizolowanie ucznia;
5. Wezwania rodziców do szkoły, powiadomienia o konsekwencjach czynu;
6. Wezwania policji;
7. Powiadomienia kuratora sądowego, gdy uczeń jest pod jego opieką;

XI. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyki lub inne substancje odurzające

1. Nauczyciel odizolowuje ucznia od innych uczniów;
2. Powiadomienie pedagoga oraz dyrekcji szkoły, który powiadamia policję;
3. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagog, dyrekcji) ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu podejrzaną substancję, pokazał zawartość torby itp. Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) samodzielnie przeszukać odzieży ani torby ucznia – jest to czynność zastrzeżona dla policji;
4. W przypadku gdy uczeń odda nauczycielowi podejrzaną substancję, szkoła przekazuje ją niezwłocznie policji;
5. Powiadomienie o zaistniałym fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wezwanie do natychmiastowego stawiennictwa w szkole lub miejscu przebywania ucznia;
6. W przypadku, gdy uczeń odmawia oddania substancji – oczekujemy na policję,
7. Wychowawca i dyrektor szkoły przeprowadzają rozmowę z uczniem i jego rodzicami, przedstawiają okoliczności zdarzenia, konsekwencje jakie poniesie uczeń za zażywanie środków odurzających i jaka jest przewidziana forma ukarania ucznia;
8. Udzielnie uczniowi nagany dyrektora i obniżenie oceny z zachowania;
9. Pedagog odnotowuje zdarzenie w dokumentacji pedagoga szkoły.

XII. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych substancji odurzających

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy lub pedagoga oraz dyrektora szkoły;
2. W razie konieczności odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie;
3. W sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia udziela pierwszej pomocy, wzywa pogotowie ratunkowe i policję;

4. Zawiadamia o tym fakcie pedagoga oraz dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły;
5. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności;
6. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób;
7. O fakcie zabrania ucznia przez policję zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
8. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego;
9. W każdym tego typu przypadku uczeń otrzymuje naganę dyrektora i obniżoną ocenę z zachowania;
10. Pedagog odnotowuje zdarzenie w dokumentacji pedagoga szkoły.

XIII. Postępowanie w przypadku palenia tytoniu, e-papierosów przez ucznia na terenie szkoły

1. Nauczyciel nakazuje uczniowi zwrot tytoniu i informuje o zdarzeniu wychowawcę klasy;
2. Wychowawca powiadamia o fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia, pedagoga;
3. Rozmowa dyscyplinująca i profilaktyczna – powiadomienie ucznia w obecności rodziców o konsekwencjach zdrowotnych i prawnych palenia przez osoby niepełnoletnie;
4. Udzielenie upomnienia i odpowiedni zapis w dzienniku szkolnym;
5. Jeżeli uczeń otrzymał 3 upomnienia i dalej łamie zasady paląc papierosy (e-papierosy), otrzymuje naganę wychowawcy.

XIV. Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego podczas lekcji

1. Wychowawcy informują uczniów na początku roku szkolnego o warunkach korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych podczas pobytu w szkole.
2. W przypadku niewyciszenia telefonu podczas lekcji, nauczyciel upomina ucznia i wydaje polecenie wyłączenia i schowania urządzenia.
3. W każdym innym przypadku nauczyciel odbiera uczniowi telefon. Telefon jest przekazywany do sekretariatu do depozytu;
4. Zatrzymany w depozycie telefon może odebrać uczeń po zakończonych lekcjach, rodzic lub prawny opiekun ucznia;
5. Uczeń, któremu odebrano telefon otrzymuje odpowiedni wpis w dzienniku szkolnym;

6. W przypadku gdy uczeń używający telefonu komórkowego w czasie lekcji nie odda go nauczycielowi mimo, że zostanie o to przez niego poproszony, otrzymuje nagane wychowawcy klasy, informowani o zdarzeniu są również jego rodzice.

XV. Procedura postępowania w sytuacji wypadku na terenie szkoły

1. Udzielenie pierwszej pomocy w zależności od potrzeb (np. unieruchomienie kończyny, założenie opaski uciskowej, sztuczne oddychanie);
2. Wezwanie pielęgniarki lub karetki pogotowia (w zależności od potrzeby);
3. Zawiadomienie rodziców o wypadku;
4. Obserwacja poszkodowanego do momentu przyjazdu karetki pogotowia;
5. Poinformowanie dyrektora szkoły o zaistniałym wypadku;

XVI. Procedura udzielania uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej

1. Pierwszej pomocy przedlekarskiej udziela uczniom pielęgniarka szkolna;
2. Pod nieobecność pielęgniarki szkolnej pomocy uczniom udziela wychowawca klasy, nauczyciel prowadzący zajęcia lub inny pracownik szkoły;
3. Pierwsza pomoc przedlekarska w przypadku osób nie posiadających kwalifikacji medycznych ogranicza się do wykonania opatrunku, ułożenia ucznia w odpowiedniej pozycji, wykonania sztucznego oddychania oraz masażu serca, niedopuszczenia do sytuacji zagrożenia życia;
4. Podanie jakiegokolwiek doustnego środka farmakologicznego jest dopuszczalne tylko i wyłącznie po konsultacji z rodzicem (opiekunem prawnym) ucznia lub lekarzem (w przypadku gdy nauczyciel wie, że uczeń przyjmuje leki lub taka adnotacja znajduje się w dzienniku szkolnym np. inhalator przy astmie, podaje mu je);
5. W sytuacji udzielania pomocy przez nauczyciela prowadzącego w tym samym czasie zajęcia dydaktyczno - wychowawczo - opiekuńcze z większą grupą uczniów jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów. Należy wysłać ucznia do sekretariatu, w celu poinformowania o zaistniałej sytuacji w klasie i konieczności zorganizowania zastępstwa za nauczyciela, który udziela pomocy poszkodowanemu. Pozostawienie reszty uczniów bez opieki jest niedopuszczalne!;
6. W przypadku małej skuteczności udzielanej pomocy należy bezzwłocznie poinformować dyrektora lub zastępcę dyrektora szkoły. Dyrektor lub upoważniona przez niego osoba natychmiast powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia oraz, w razie konieczności, pogotowie ratunkowe;
7. Po przybyciu do szkoły rodzice (opiekunowie prawni) lub lekarz pogotowia ratunkowego przejmują odpowiedzialność za ucznia. Szkoła udziela tym osobom wszelkiej koniecznej pomocy.

Pomoc w przypadku ataku astmy:

1. podajemy lek;
2. uspokajamy chorego;

3. rozpinamy zbyt ciasną odzież;
4. otwieramy okna;
5. pomagamy w przyjęciu pozycji najdogodniejszej dla ucznia (półsiedzącej);
6. zwracamy uwagę na oddech (ma być wolny i głęboki – oddychamy razem z uczniem);
7. wzywamy specjalistyczną pomoc, gdy objawy nie ustępują.

Pomoc w przypadku ataku padaczki:

1. chronimy głowę;
2. zabezpieczamy miejsce, usuwamy niebezpieczne przedmioty;
3. nie wkładamy nic do ust;
4. zapewniamy spokój uczniowi (świeże powietrze);
5. wzywamy pogotowie ratunkowe, gdy stan ucznia wyraźnie pogarsza się (atak trwa zbyt długo).

Pomoc w przypadku zasłabnięcia dziecka z cukrzycą:

1. wezwać pielęgniarkę szkolną, w przypadku jej nieobecności nauczyciel udziela pomocy
2. zmierzyć poziom cukru za pomocą glukometru ucznia
3. podać sok do picia lub coś słodkiego do zjedzenia
4. obserwować dziecko i wezwać rodziców

Pomoc w przypadku utraty przytomności dziecka z cukrzycą:

1. wezwać pielęgniarkę szkolną lub w przypadku jej nieobecności pogotowie ratunkowe

XVII. Procedura postępowania w przypadku zgłoszenia przez ucznia występowania przemocy domowej

W przypadku uzasadnionego podejrzenia nauczyciela bądź innego pracownika szkoły o stosowaniu wobec ucznia przemocy domowej, należy:

1. Pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem: wyjaśnia, że bicie dzieci to łamanie prawa i poważna sprawa, która wymaga pomocy innych, zaufanych osób informuje również o konieczności kontaktu z rodzicami, gwarantując bezpieczeństwo.
2. Pedagog szkolny sporządza notatkę opisującą wygląd ucznia, dolegliwości, stan zdrowia, wykorzystuje informacje zgromadzone w trakcie spotkania wychowawczego oraz działań podjętych przez siebie.
3. Wzywa się rodziców:, gdy znęca się ojciec, zaprasza się matkę, gdy ojciec i matka szkoła może zaprosić dziadków lub prawnych opiekunów dziecka.
4. W przypadku podejrzenia lub stwierdzenia przemocy domowej wobec ucznia upoważniony przez dyrektora, zakłada uczniowi „Niebieską Kartę”.
5. Wzór druku „Niebieskiej Kart” znajduje się w dokumentacji szkolnej i u pedagoga szkolnego.
6. Procedura interwencyjna ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa takiemu uczniowi przeprowadza się ją w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności ucznia – zawsze w obecności pedagoga szkolnego.

7. W dalszej pracy wychowawczej wspiera się ucznia, zabiega o prawidłową jego integrację, tworzy się atmosferę bezpieczeństwa i pełnej akceptacji.
8. W przypadku zdiagnozowania bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia dziecka: dyrektor powiadamia policję, wydział rodzinny i nieletnich sądu rejonowego oraz prokuraturę rejonową o popełnieniu przestępstwa

XVIII. Procedura postępowania w przypadku samookaleczenia ucznia

W przypadku sytuacji, w której uczeń dokonuje samookaleczenia, należy:

1. Uniemożliwić uczniowi kontynuowanie czynności samookaleczenia poprzez zastosowanie słownej perswazji i natychmiastowe odebranie niebezpiecznego przedmiotu z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
2. Udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanemu
3. W razie potrzeby poprosić osobę dorosłą (drugiego nauczyciela dyżurującego lub panią sprzątającą) lub ucznia o wykonanie telefonu z sekretariatu celem wezwania pogotowia ratunkowego.
4. Jeżeli wydarzenie miało miejsce podczas zajęć lekcyjnych, zapewnić opiekę pozostałym uczniowi z pomocą innego nauczyciela lub personelu szkoły.
5. Poinformować o zaistniałym zdarzeniu dyrekcję, pedagoga, psychologa i wychowawcę klasy, do której chodził uczeń dokonujący samookaleczenia.
6. Poinformować rodziców ucznia (wychowawca / dyrekcja).
7. Sporządzić notatkę służbową o zaistniałym zdarzeniu.

XIX. Procedura postępowania w przypadku próby samobójczej ucznia na terenie szkoły

1. Działania uprzedzające, zapobiegawcze:
 - problematyki na forum Rady Pedagogicznej;
 - omówienie upowszechnienie procedur przewidywania prób samobójczych;
 - monitorowanie stanu psychicznego uczniów- reagowanie na symptomy ostrego, chronicznego stresu, objawy depresji, itp.
2. Działania interwencyjne (rozpoznanie):
 - ustal i potwierdź rodzaj zdarzenia;
 - nie pozostawiaj ucznia samego;
 - usuń wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru;
 - bez rozgłosu przeprowadź ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce;
 - zbierz wstępnie informacje o okolicznościach zdarzenia;
 - wezwij pomoc (pogotowie, policję, straż) jeśli potrzeba;
 - zadbaj, żeby interwencja służb przebiegała dyskretnie;
 - towarzysz uczniowi- jesteś dla niego ważny;
 - zawiadom Dyrekcję Szkoły oraz rodziców. Dyrekcja zawiadamia jednostkę sprawującą nadzór nad szkołą;
 - dokonaj szybkiej oceny zagrożeń, np. wg klucza

Ryzyko umiarkowane

- np. uczeń mówi o samobójstwie,
- nie mówi jak to zrobi,
- nie było wcześniejszych prób,

Duże ryzyko

- np. wystąpiły czynniki przed wypadkowe,
- uczeń mówi jak to zrobi,
- były wcześniejsze próby,

Ekstremalne ryzyko

- np. wystąpiły wskaźniki przed wypadkowe,
- uczeń dokonał samookaleczenia,
- podjął nieudaną próbę samobójczą lub inne działania zagrażające jego zdrowiu i życiu

Tok postępowania nauczyciela lub pracownika szkoły w sytuacji zaistniałej próby samobójczej

- Nauczyciel zawiadamia wychowawcę i pedagoga szkolnego, informuje o wynikach swojej oceny sytuacji (ryzyka); w razie potrzeby podejmuje niezwłocznie działania w celu ratowania życia i zdrowia poszkodowanego w szczególności wzywa odpowiednie służby oraz zapewnienia w miarę możliwości opiekę psychologa;
- Wychowawca powiadamia rodziców/ opiekunów prawnych;
- Dyrekcja szkoły dokonuje wyboru priorytetów i ustala strategię działania uzależniając ją od oceny sytuacji;
- Pracownik chroni ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami stresującymi (np. kontaktem z mediami, świadkami, itp.)

1. Działania naprawcze

- dokonaj diagnozy ryzyka ponowienia próby uwzględniając, że odratowana osoba ma nadal poważne kłopoty z radzeniem sobie z problemami życiowymi;
- bezwzględnie skonsultuj dalszą strategię z PPP lub placówką opieki zdrowotnej, OPS, WCPR.
- udziel wsparcia całej rodzinie.

XX. Procedura postępowania w przypadku śmierci samobójczej ucznia dokonanej na terenie szkoły

1. Dyrektor Szkoły niezwłocznie kontaktuje się w sytuacji śmierci samobójczej dokonanej na terenie szkoły z:
 - służbami medycznymi;
 - rodzicami ucznia;
 - policją, prokuraturą;

- organem nadzoru pedagogicznego.
2. Dyrektor szkoły powiadamia rodziców o zdarzeniu. Organizuje i udziela pomocy służbom ratowniczym i policji w przypadku ich działań. Podejmuje decyzje o dalszej organizacji pracy szkoły w danym dniu. Organizuje interwencję grupową dla uczniów i nauczycieli.

XXI. Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej)

1. Działania uprzedzające:
 - omówienie procedury postępowania na forum Rady Pedagogicznej;
 - omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej;
2. Działania interwencyjne:
 - poinformuj nauczycieli, wychowawców;
 - przypomnij zasady dyskusji z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania na godzinach wychowawczych, innych lekcjach;
 - poinformuj uczniów na forum klasy;
 - stwórz możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.
3. Działania naprawcze:
 - oceń potrzeby- monitoruj stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwróć uwagę na uczniów, u których stwierdzasz szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji;
 - skonsultuj sytuację z pedagogiem lub specjalistą z PPP; ułatw kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.